

SON § 104 Delårsrapport 2, 2026

Ärendenummer: SON 2026/28

Paragraf föregående instans: SON/AU § 74

Socialnämndens beslut

- Socialnämnden beslutar att godkänna delårsrapport 2, 2026, med föreslagen ändring om att ta bort en punkt under rubrik 7.5.
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad..

Sammanfattning**Kvalitet**

Socialförvaltningen har under perioden fortsatt utveckla kvaliteten i verksamheterna med fokus på omställningen till den nya socialtjänstlagen, ökad tillgänglighet och ett starkare förebyggande arbetssätt. Arbetet präglas av att stärka brukarnas delaktighet, förbättra kontinuiteten i insatserna och säkerställa att rätt stöd ges i rätt tid. Flera verksamheter har infört nya arbetssätt, utvecklat samverkan och genomfört digitaliseringsinsatser för att öka kvalitet och effektivitet.

Samverkan har stärkts både internt och med externa aktörer.

Kompetensutveckling är ett prioriterat område och verksamheterna arbetar med evidensbaserade metoder, utbildningar och kunskapsstöd för att stärka kvalitet och rättssäkerhet.

Det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs genom egenkontroller, avvikelshantering, uppföljningar och processutveckling i samtliga verksamheter. Resultat från brukarundersökningar, kvalitetsindikatorer och verksamhetsdata används för att identifiera förbättringsområden och följa upp genomförda åtgärder. Sammantaget visar perioden på ett omfattande utvecklingsarbete som stärker kvaliteten, rättssäkerheten och hållbarheten i socialförvaltningens verksamheter.

Medarbetare

Perioden visar på lägre sjukfrånvaro jämfört med januari till juli 2025, såväl korttidsfrånvaro som längre sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen (7,6 procent) är nu nära socialnämndens mål på 7,2 procent. Arbetet med att främja en högre frisknärvaro och att tidigt skapa förutsättningar för medarbetaren att återgå i arbete kommer fortsätta under resten av året.

Kompetensutmaningen blir alltmer kännbar och flera verksamheter vittnar om svårigheter att få ihop sin grundbemanning. Breddad rekrytering möjliggör förvisso ett större urval av kandidater men innebär samtidigt begränsningar i hur arbetsuppgifter kan fördelas mellan medarbetarna. En sådan viktig arbetsuppgift som är avgörande för att kunna fördela i omvårdnadsarbetet är

medicindelegering. Övertiden i äldreomsorgen ökar på grund av den svårigheten att bemanna.

Sommarrekryteringen genererade drygt 500 sommarvikarier till äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen erbjöd en bonus till vikarier inom yrkena; undersköterska, boendeassistent, stödassistent, sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut. Allt fler vikarier kom från fastlandet, vilket gjorde att det blev viktigt med en god tillgång på lämpliga sommarbostäder. Dock har det varit väldigt svårt att tillgodose behovet av bostäder till vikarierna, vilket har påverkat sommarrekryteringen negativt.

Det nya språkravet inom äldreomsorgen trädde i kraft den 1 juli och arbete pågår för att så fort som möjligt kunna påbörja en kartläggning av medarbetares språkkunskaper och vid behov komplettera med språkhöjande insatser.

Ekonomi

Det är ett överskott för perioden januari till augusti på 13,8 mnkr. För helåret är prognosen ett överskott på 10 mnkr. Nettokostnaden ökar med 6,5 procent för perioden och 7,0 procent för helåret.

Överskottet för perioden beror främst på tillskott av sena statsbidrag och lägre efterfrågan på äldreomsorg än planerat. Samtidigt är det underskott för hemtjänsten i egen regi och hela LSS-verksamheten.

Socialförvaltningen bedriver dock verksamheterna med relativt låga kostnader nationellt sett. En bidragande orsak till överskottet är också att socialförvaltningen inte haft någon generell besparing 2026, som det varit tidigare år.

Det är ett större underskott för hemtjänsten enligt LOV, och det blir alltmer tydligt att hemtjänst i egen regi inte har samma förutsättningar som hemtjänst i privat regi. Främsta orsakerna till högre kostnader är kravet på heltid samt krav på arbetstidstider med dygns- och veckovila, samt att hemtjänsten i egen regi täcker hela Gotland, även de mest perifera områdena. Antalet beviljade timmar har sjunkit under året medan antalet brukare inte förändrats nämnvärt.

Hemtjänsten i egen regi har tappat flera stora insatser med flera timmar per brukare och fått fler insatser med färre timmar, vilket kräver mer personal. De har samtidigt stora problem att rekrytera vilket ger höga kostnader för övertid och timanställningar.

Det är ett litet överskott för särskilt boende i egen regi, vilket beror på att nya verksamheter inte kommit igång full ut, det avser dagverksamheter samt ett nytt särskilt boende. Det är också litet överskott för hälso- och sjukvård i hemmet, främst kopplat till vakanta tjänster. För vård och omsorg enligt

socialtjänstlagen totalt sett är det ett överskott på 16 mnkr för perioden och årsprognosen visar på ett överskott på 14 mnkr.

För LSS-verksamheten redovisas ett underskott på 18 mnkr för perioden. För helåret är bedömningen ett underskott på 31 mnkr, underskottet 2025 uppgick till 30 mnkr. Underskottet bygger på en underfinansiering, kostnaderna är låga nationellt sett vilket indikerar budgeten är otillräcklig. Detta tas årligen upp i mål- och budgetskrivelse med äskande om utökad budget. Det går alltid att effektivisera i verksamheten men denna underfinansiering år efter år leder till sämre förutsättningar för verksamheten att bedriva en god vård och omsorg.

För individ- och familjeomsorgen redovisas ett överskott på 9 mnkr för perioden och årsprognosen är ett överskott på 11 mnkr. Största delen av överskottet avser stödboende där förvaltningen fick ett budgettillskott, men den verksamheten har inte kommit igång ännu. Det är relativt höga kostnader för institutionsvård inom området skadligt bruk och beroende samt höga kostnader kopplat till försörjningsstöd.

Socialförvaltningen arbetar mot välfärdsbrottslighet inom olika områden. Ett exempel är att försörjningsstödsenheten fortsätter sitt fokus på att förebygga och upptäcka välfärdsbrott.

Bedömning

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med anvisning.

Bedömningen är att trots utmaningar med kompetensförsörjning så bedrivs en verksamhet med god kvalitet med inriktning på omställning enligt nya socialtjänstlagen. Bedömningen är också att det blir ett ekonomiskt överskott för helåret 2026.

Ärendets behandling under mötet

Roger Nilsson, HR-chef, Øystein Berge, kvalitetschef och Anna-Lena Gutedal, ekonomichef, föredrar ärendet, berättar kort om de olika delarna i Delårsrapport 2 och förtydligar avseende frågor som ställs från nämnden.

Inför socialnämndens sammanträde har socialförvaltningen färdigställt delårsrapporten och den har skickats ut till ledamöterna.

Diskussion förs om en av punkterna under rubrik 7.5, Åtgärder för att beslutad budget inte ska överskridas, där en punkt under avsnittet om hemtjänst i egen regi är ”Uppmana till lägre sysselsättningsgrad – vi kan inte nyttja heltiderna”. Detta stämmer inte då det inte är något som förvaltningen uppmanar till och socialdirektör föreslår att denna punkt ska tas bort. Ledamöterna håller med om detta.

Ordförande yrkar att:

- Socialnämnden beslutar att godkänna delårsrapport 2, 2026, med föreslagen ändring om att ta bort en punkt under rubrik 7.5.
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ordförande finner bifall till yrkandet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse socialförvaltningen daterad 2026-09-11

Delårsrapport 2 2026 daterad 2026-09-17

Skickas till

RS registrator

RSF ekonomi och styrning

SOF Anna-Lena Gutedal, ekonomichef